Administratīvā rajona tiesa
Rēzeknes tiesu nams

Lietas arhīva Nr. A42-00609-25/44
ECLI:LV:ADRJRTN:2025:0130.A420217624.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rēzeknē 2025. gada 30. janvārī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Solvita Pujāte,
rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta sakarā ar /pers. A/ pieteikumu par Iekšlietu ministrijas 2024. gada 31. augusta lēmuma Nr. 1-61/772 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts robežsardzes 2024. gada 4. jūlija pavēli Nr. 23.1-8.5/689 „Par Valsts robežsardzes personālu" (turpmāk – pavēle) pieteicējs /pers. A/ atstādināts no Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldes priekšnieka vietnieka (Kriminālizmeklēšanas dienesta priekšnieka) amata, neizmaksājot par atstādināšanas laiku darba samaksu (*lietas 16. lapa*).
Pieteicējs pavēli apstrīdēja, jo uzskata, ka tā nav motivēta un pamatota, jo nav pilnīgi izvērtētas iespējas pārcelt pieteicēju citā amatā, nevis atstādināt (*lietas 14.-15. lapa*).

[2] Ar Iekšlietu ministrijas 2024. gada 31. augusta lēmumu Nr. 1-61/722 (turpmāk – lēmums) pavēle atzīta par tiesisku un pamatotu (*lietas 10.-13. lapa*). Lēmumā norādīts turpmāk minētais pamatojums.
[2.1] 2024. gada 11. jūnijā kriminālprocesa Nr. 18200000224 ietvaros pieteicējam piemērots aizdomās turētā statuss, kā arī piemērots drošības līdzeklis – noteiktas nodarbošanās aizliegums.
Tādējādi Valsts robežsardzei bija tiesisks pamats (pienākums) lemt par pieteicēja atstādināšanu no amata pienākumu izpildes atbilstoši Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma (turpmāk – Dienesta gaitas likums) 14. panta otrajai daļai.
[2.2] Dienesta gaitas likuma 12. pants pieļauj amatpersonu pārcelt uz laiku citā dienesta vietā. Pārcelšana var notikt pēc pašas amatpersonas lūguma, vai arī dienesta vajadzības dēļ.
Pavēlē norādīts, ka, izvērtējot pieteicēja nodarbināšanas iespējas Valsts robežsardzes struktūrvienībās, ņemot vērā pieteicēja izglītības līmeni un tematisko jomu, dienesta gaitu un pieredzi, secināts, ka Valsts robežsardzes struktūrvienībās nav atbilstošu amatpersonas ar speciālo dienesta pakāpi amatu, uz kuru varētu pārcelt pieteicēju, kā arī nav konstatēti lietderības apsvērumi viņa norīkošanai citu pienākumu veikšanai.
Ministrija, ņemot vērā, ka pieteicējam noteiktais drošības līdzeklis attiecas uz aizliegumu pildīt amata pienākumus plašā Valsts robežsardzes kompetences jomā, turklāt papildus noteiktais drošības līdzeklis nosaka uzturēšanos noteiktā vietā, atzīst Valsts robežsardzes novērtējumu par atbilstošu un pamatotu.
[2.3] Atstādināšana no amata pienākumu izpildes neliedz veikt citu darbu valsts pārvaldē vai ārpus tās (sk. *Augstākās tiesas 2017. gada 7. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-423/2017 14. punktu*).
[2.4] Valsts robežsardze, izdodot pavēli, ir izvērtējusi faktiskos apstākļus un izdarījusi lietas apstākļiem atbilstošu novērtējumu.

[3] Pieteicējs lēmumam nepiekrita un iesniedza pieteikumu tiesā (*lietas 4.-6. lapa*). Pieteikumā norādīja turpmāk minētos argumentus.
[3.1] Pieteicējam nav liegts vispārīgi veikt amata pienākumus Valsts robežsardzē, bet tikai noteiktās jomās. Pieteicējam ir ilga, priekšzīmīga darba pieredze Valsts robežsardzē un speciālā izglītība šajā jomā. Līdz ar to viņam ir iespējams pildīt dažādus amata pienākumus iestādē, t.sk. apmācību jomā un tml.
No pavēles nav saprotams, kādi konkrēti iespējamie amati ir tikuši izvērtēti un kāpēc pieteicējs nevarētu pildīt šādus amata pienākumus. Arī lēmumā nav norādīts neviens amats, par kura atbilstību pieteicēja spējām būtu lemts un secināts, ka pieteicējs neatbilst prasībām, kādas nepieciešamas konkrētajā amatā.
[3.2] Lēmums ir formāls. Tas sastāv no atsaucēm uz normatīvajiem aktiem un tiesu nolēmumiem, nevērtējot konkrēto situāciju pēc būtības. Attiecīgi lēmums, tāpat kā pavēle, nav motivēts. Iekšlietu ministrija, tāpat kā Valsts robežsardze, nav pilnvērtīgi izvērtējusi iespējas pārcelt pieteicēju citā amatā, nevis atstādināt.

[4] Rakstveida paskaidrojumā ministrija pieteikumu neatzīst un lūdz noraidīt kā nepamatotu, atsaucoties uz lēmumā norādīto pamatojumu (*lietas 37.-38. lapa*).

[5] Valsts robežsardze rakstveida paskaidrojumā (*lietas 21.-23. lapa*) pieteikumu neatzīst un lūdz noraidīt kā nepamatotu, paskaidrojot turpmāk minēto.
[5.1] Pieteicējs rakstveidā nav lūdzis pārcelt viņu citā amatā (arī uz citu Valsts robežsardzes struktūrvienību).
[5.2] Atstādināšana no amata pienākumu izpildes ir pagaidu aizliegums pildīt savus amata pienākumus.
[5.3] Pavēles izdošanas brīdī Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldē bija vakants tikai viens amats (ar speciālo dienesta pakāpi), uz kuru neattiektos pieteicējam piemērotais drošības līdzekļa nosacījums, proti, vecākais inspektors (pārvaldes priekšnieka palīgs).
Izvērtējot pieteicēja atbilstību, Valsts robežsardze atzina pieteicēja pārcelšanu uz minēto vakanto amatu par nelietderīgu, tostarp arī ētisku

apsvērumu dēļ. Ievērojot pieteicēja līdzšinējo pārvaldes priekšnieka vietnieka (Kriminālizmeklēšanas dienesta priekšnieka) amata pienākumu raksturu un prasmes, kā arī pieteicēja līdzšinējo dalību dažāda līmeņa (vietējās un starpvalstu) tikšanās ar sadarbības partneriem (policija, Nacionālie bruņotie spēki, muitas struktūrvienības u.c.), kurās pieteicējs pārstāvēja Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldi, uzdodot pieteicējam pildīt vecākā inspektora (pārvaldes priekšnieka palīga) pienākumus, nepārprotami sabiedrības, mediju, sadarbības partneru un kolēģu skatījumā radītu jautājumus par pieteicēja piemērotību minētajam amatam, raugoties no ētikas principiem. No minētā būtiski varētu ciest arī iestādes reputācija. Citi Valsts robežsardzē vakantie amati netika vērtēti, ņemot vērā tādus apsvērumus kā attālums un papildu izmaksas, jo ceļa izdevumi pieteicējam netiktu kompensēti.

[5.4] Pieteicēja iegūtā izglītība un dienesta pieredzes ilgums Valsts robežsardzē formāli atbilda vakantajam Valsts robežsardzes koledžas Robežsardzes un imigrācijas priekšmetu katedras pasniedzēja amatam. Tomēr iepriekšējā pieteicēja dienesta pieredze nebija tieši saistīta ar imigrācijas un robežkontroles jomu, un no šāda viedokļa pieteicējs pasniedzēja amatam nav piemērots. Arī fakts, ka pret pieteicēju ir ierosināts kriminālprocess par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, potenciāli varēja apdraudēt Valsts robežsardzes koledžas kā izglītības iestādes reputāciju.

[5.5] Pieteicējs var meklēt darbu arī pie cita darba devēja, tostarp privātajā sektorā, lūdzot Valsts robežsardzi izsniegt viņam amata savienošanas atļauju, un ja nepieciešams, lūdzot mainīt viņam drošības līdzekli noteikto uzturēšanās vietu.

Pieteicējs amata savienošanas atļauju Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldē un Valsts robežsardzē līdz šim nav prasījis. Turklāt pieteicējam 2024. gada 13. jūnijā iestājusies pārejoša darbnespēja un tā joprojām turpinās.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot lietas dalībnieku argumentus un lietas materiālus, tiesa secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[7] Izvērtējot pieteikumu un apstrīdēšanas iesniegumu kopsakarā, tiesa secina, ka pieteicējs faktiski vēlas, lai tiesa izvērtētu pavēles, kas atzīta par tiesisku ar lēmumu, tiesiskumu kontekstā ar pieteicēja vienlaicīgu nepārcelšanu citā amatā. Proti, pieteicējs vēlas panākt pavēles, kas atzīta par tiesisku ar lēmumu, atcelšanu pamatojuma trūkuma dēļ, jo tajā nav atspoguļots, kādi vakantie amati ir izvērtēti, un nav pamatots, kāpēc pieteicējs tiem nav piemērots. Tādējādi tiesa secina, ka pieteicēja gribai atbilstošs pieteikuma priekšmets, kā tas arī norādīts pieteikumā, ir lēmuma, ar kuru atzīta par tiesisku pavēle, atcelšana. Līdz ar to tiesa precizē pieteikuma priekšmetu – par Iekšlietu ministrijas 2024. gada 31. augusta lēmuma Nr. 1-61/772 atcelšanu.

[8] Dienesta gaitas likuma 14. panta otrā daļa noteic, ka amatpersonu, kurai kā drošības līdzeklis ir piemērots noteiktas nodarbošanās aizliegums ar ierobežojumu uz laiku pildīt konkrēta amata pienākumus vai mājas arests, ar rakstveida rīkojumu (pavēli) atstādina no amata pienākumu izpildes. Par atstādināšanas laiku tai neizmaksā darba samaksu.

Tātad, iestājoties Dienesta gaitas likuma 14. panta otrajā daļā noteiktajam gadījumam, iestādei ir jāizdod obligātais administratīvais akts un jāatstādina amatpersona no konkrēto pienākumu pildīšanas.

Vispārīgi, ja imperatīvā tiesību norma paredz obligātā administratīvā akta izdošanu, iestādei nav jāvērtē samērīguma kritēriji un nav jāizdara lietderības apsvērumi. Tas pamatojas ar tēzi, ka likumdevējs, pieņemot attiecīgās normas, jau ir izvērtējis sabiedrības un atsevišķas personas tiesiskās intereses, tātad, jau ir izdarījis lietderības apsvērumus tiesību piemērotāja vietā. Tomēr Satversmes tiesa ir atzinusi, ka netipiskajos gadījumos iestādei ir tiesības atkāpties no likumā noteiktās tiesisko seku īstenošanas. Šādai atkāpei ir jābūt pamatotai ar īpašiem, uzrādāmiem un pārliecinošiem argumentiem (sk. *Satversmes tiesas 2007. gada 28. februāra lēmumu lietā Nr. 2006-41-01*).

Izskatāmajā gadījumā, izvērtējot lietas faktiskos apstākļus, tiesa nekonstatē tādus papildu apstākļus, kas kā netipisks gadījums dotu tiesības atkāpties no likumā noteiktās tiesisko seku īstenošanas.

[9] No pieteikuma un apstrīdēšanas iesnieguma kopumā izriet, ka pieteicējs vispārīgi neiebilst atstādināšanai no ieņemamā amata. Pieteicēja iebildumi saistīti ar to, ka Valsts robežsardze, atstādinot pieteicēju no ieņemamā amata, nav pamatojusi, kāpēc pieteicējam nevarēja piedāvāt citu amata vietu, kurā veicamie pienākumi būtu savietojami ar pieteicējam noteikto drošības līdzekli.

Tātad pieteicēja ieskatā, atstādinot pieteicēju no amata, Valsts robežsardzei vienlaicīgi bija jāapsver jautājums par pieteicēja pārcelšanu citā amatā, kurā veicamie pienākumi būtu savietojami ar pieteicējam noteikto drošības līdzekli, kā arī jāpamato, kāpēc konkrētajā gadījumā pieteicējs konkrētiem amatiem nav piemērots.

Tiesa šādam pieteicēja viedoklim nepiekrīt un norāda, ka neviena Dienesta gaitas likuma, vai kāda cita normatīvā akta tiesību norma neparedz pienākumu iestādei, pieņemot lēmumu par amatpersonas atstādināšu no amata pienākumu pildīšanas Dienesta gaitas likuma 14. panta otrajā daļā noteiktajā gadījumā, apsvērt jautājumu par personas pārcelšanu citā amatā. Atstādināšana no amata pienākumu izpildes ir pagaidu aizliegums atrasties darba vietā un veikt darbu, taču konkrētā amata vieta tiek saglabāta, un pēc drošības līdzekļa atcelšanas amatpersona var turpināt pildīt savus amata pienākumus konkrētajā amata vietā.

Gadījumi, kuros iestāde ir tiesīga pārcelt amatpersonu citā amatā, ir ietverti Dienesta gaitas likuma 12. pantā. Taču minētajā tiesību normā ietvertie gadījumi nav tieši saistāmi ar amatpersonas atstādināšanu no amata Dienesta gaitas likuma 14. panta otrajā daļā noteiktajā gadījumā. Proti, atstādināšana no amata pati par sevi atbilstoši Dienesta gaitas likuma 12. un 14. panta normām nav ne pamats, ne arī šķērslis pārcelt amatpersonu citā amatā. Ja pieteicējs vēlējās tikt pārcelts citā amatā, pieteicējam bija jāvēršas ar attiecīgu iesniegumu Valsts robežsardzē, taču vienlaikus ir norādāms, ka iesnieguma iesniegšana pati par sevi negarantētu pieteicējam labvēlīgu rezultātu, jo iestādei (Valsts robežsardzei) ir plaša rīcības brīvība izvērtēt pārcelšanas atbilstību dienesta interesēm (Dienesta gaitas likuma 12. panta pirmās daļas 1., 2., 8. punkts).

[10] Vienlaikus tiesa konstatē, ka pavēlē, kas atzīta par tiesisku ar ministrijas lēmumu, ir norādīts, ka, izvērtējot pieteicēja nodarbināšanas iespējas Valsts robežsardzes struktūrvienībās, ņemot vērā pieteicēja izglītības līmeni un tematisko jomu, dienesta gaitu un pieredzi, secināts, ka Valsts robežsardzes struktūrvienībās nav atbilstošu amatpersonas ar speciālo dienesta pakāpi amatu, uz kuru varētu pārcelt pieteicēju, kā arī nav konstatēti lietderības apsvērumi viņa norīkošanai citu pienākumu veikšanai. Proti, iestāde pēc savas iniciatīvas ir vērtējusi iespēju pārcelt pieteicēju citā amatā un secinājusi, ka Valsts robežsardzes struktūrvienībās nav atbilstošu amatu, uz kuru varētu pārcelt pieteicēju, un nav konstatēti lietderības apsvērumi pieteicēja norīkošanai citu pienākumu veikšanai.

Tiesa piekrīt pieteicēja iebildumam, ka ne pavēlē, ne lēmumā nav detalizēti atspoguļoti lietderības apsvērumi un pamatojums pieteicēja pārcelšanas citā amatā neatbilstībai dienesta interesēm. Tiesa arī piekrīt, ka administratīvā akta pamatojuma trūkums var būt pamats lēmuma atcelšanai. Taču izskatāmajā gadījumā pamatojuma trūkums lēmumā attiecībā uz izvērtējumu par pieteicēja pārcelšanu citā amatā nevar būt par tiesisku pamatu secinājumam, ka pieteicēja atstādināšana no amata būtu prettiesiska sakarā ar nepienācīgu izvērtējumu pieteicēja nepārcelšanai citā amatā. Kā tiesa norādīja iepriekš, tiesību normas amatpersonas atstādināšanas no amata Dienesta gaitas likuma 14. panta otrajā daļā noteiktajā gadījumā iestādei

nenosaka pienākumu vienlaikus lemt arī par amatpersonas pārcelšanu citā amatā.

[11] Apkopojot spriedumā konstatēto un secināto, kā arī izvērtējot lietas materiālus kopumā, tiesa atzīst, ka lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteikums kā nepamatots ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 246.-251. pantu, 289. pantu, 290. panta pirmo un otro daļu, 291. panta pirmo daļu tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Iekšlietu ministrijas 2024. gada 31. augusta lēmuma Nr. 1-61/772 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnese S. Pujāte